

U POTRAZI ZA LJUBAVLJU

«OVO JE MOJA ZAPOVIJED: LJUBITE JEDNI DRUGE.» (IVAN, 15: 12)

TKO NE BI POŽELIO ISPUNITI OVU ZAPOVIJED? SVI LJUDI ŽUDE ZA LJUBAVLJU, SREĆOM I KOMUNIKACIJOM S ISTOMIŠLJENICIMA. SVAKI ČOVJEK TRAGA ZA ZBLIŽAVANJEM S DRUGIM LJUDIMA, VOĐEN STALNOM NEJASNOM ČEŽNJOM KOJA SE DIŽE IZ NESVJESNOG SJEĆANJA NA STVARNU DOMOVINU ČOVJEČANSTVA. ČOVJEK VRLO BRZO DOŽIVLJAVA DA NIJE SPOSOBAN VOLJETI SVE LJUDE, A TU NESPOSOBNOST OBJAŠNJAVA NAVODNOM NESAVRŠENOŠĆU SVOJIH BLIŽNJIH.

Ipak uvijek postoji netko tko nam odgovara i tko može nadomjestiti našu nepotpunost, koje smo u određenoj mjeri svjesni. Tako se čovjek zbližava s drugim koji može očito ispuniti sve želje koje žive u srcu.

Prvi utisak ne mora biti vrlo uvjerljiv, ali snaga privlačnosti antipoda u drugom spolu otklanja sve sumnje u umu usred vrtloga ljubavi koja se budi.

Od svih utisaka koji prodiru u um, čovjek stvara sliku druge osobe koja ima mnoge privlačne kvalitete, koje mu se pričinjaju poželjne i o kojima je sanjao već duže vrijeme. To postaje vrlo lijepa slika, puna sklada i sreće. Druga osoba doživljava sličan proces i u zajedničkom dinamičkom iskustvu te željene slike ljubljeni naizgled uspijevaju uzajamno stvoriti idealnu sliku jedan o drugome. Za trenutak oba

partnera zaboravljaju sve svoje posebnosti i žive samo u prividnoj sreći nove zajednice.

Kao cvijeće koje ima zrak koji udiše, sunce pod kojim se rascvjetava i hranu za rast, ljubavnici cvjetaju i pokazuju svoje dugo uspavane kvalitete, koje mogu izrasti iz djelomičnog samoporicanja i ljubavi.

U ARENI No, odjednom prasne oluja. Pod olujnim vjetrom nježni pupoljak može se poprilično oštetiti, a još jedna oluja može ga potpuno uništiti. Možda će ostati samo korijenje i nešto zelenila. Ljubavnici su ušli u arenu i njihove ja-strukture su na nogama. Vjerojatno čeznu s velikim naporom potisnuti svojstva koja ometaju san, a koja su se pojavila u kritičnoj situaciji. Pokušavaju uspostaviti ravnotežu. Jedan je od njih vjerojatno tražio drugoga koji bi zamijenio izgubljenog roditelja u djetinjstvu, očekujući da će razmjenjivati djetinjastu posvećenost u neprestanoj pažnji samopožrtvovnog partnera. Dugo vremena ostaje neprimijećeno da se za tu prividnu sigurnost plaća ovisnošću o drugima i o «čuvaru» koji postepeno postaje sve

moćniji. Drugi vjeruje da ga je njegova odgovornost za životnog partnera obvezala da propiše točno kako se on mora ponašati, bez da shvati da će time potisnuti sudružništvo. U tom konfliktu svaki se partner osjeća pozvanim da izgura interese na koje je osobno usmjeren s velikom upornošću. Postaje sve teže držati korak s lijepom slikom zajedničke sreće. Nakon prvih napuklina, obojana slika se brzo razbija. «Stvarni» karakter dotadašnjih ljubavnika sa silom se probija i u potpunosti uništava iluziju.

Jesu li oba životna partnera sada vesela što zaista poznaju jedan drugoga? Oboje bi mogli prihvatiti mogućnost stvarnog partnerstva na osnovi otkrivene samospoznaje i ljubavi za svojeg bližnjega i tako postati pravi suputnici u slobodi i poštovanju. Ili im se može dogoditi, nakon što ustanove da su njihovi karakteri pokazali nepomirljive znake, da okončaju svoj bliski kontakt u miru i, na osnovi suštinskog duševnog sklada, razviju istinsko prijateljstvo.

Ali, ja je ljuto zbog uništavatelja njegova lijepa sna i udara kao divljak svom žestinom prema tom novom

nepoznatom karakteru i njegovim svojstvima kako bi ih poništio, dok se objekt tih napora hrabro opire. Jer, ta dugo skrivana svojstva pripadaju njegovom biću kojemu sad prijeti uništenje. Tako može doći do sukoba koji ljubavnike vodi u sve dublje slojeve mržnje. Samo s najvećim poteškoćama oni mogu uspjeti osloboditi se toga i vratiti se u svakodnevnu rutinu stvari. Povrede pretrpljene u toj borbi za pravi put sporo zarastaju, ostaje duboko nepovjerenje.

Oba partnera sada misle da su vidjeli «pravo» lice jedan drugome i na osnovi tih novih impresija oboje stvaraju novu zabludu. Sva se loša obilježja primijećena kod drugoga na osnovi vlastite rezonancije ugrađuju u tu sliku, koja postaje vrlo ružna. Zlo se tako može napasti i protiv njega se može boriti ili ga se može odbaciti u drugome. Nekoć voljeni se brani u očaju protiv te odvratne slike koja je o njemu stvorena. Ta obrana samo jača snage koje napadaju. U međuvremenu duša žudi više nego ikada za domovinom duša, gdje nema mržnje, borbe, stanja bez ljubavi ili egoizma. Osobnost koja to doživljava želi taj

cilj postići direktno silom i samovoljom, jer pati zbog ometajuće razmjerne snaga s partnerom koji naizgled ne želi napustiti tu sliku. Pri tomu možemo izbjegavati posljedice ozbiljnoga suočavanja sa svojim slabostima i sa slabostima partnera. Kako su partneri umislili da su vezani za to nesretno partnerstvo i zarad materijalnih ili idealističkih dobara koja su zajednički priskrbili, obično se ustežu da podnesu prijeteći gubitak kao rezultat mogućeg razvoda. Tada kreću u potragu za novom «srodnom dušom», novim partnerom. Kažu da «srodna duša» eterske vrste ne može ugroziti njihov savez. Taj «duševni prijatelj» mora kompenzirati sav manjak posvećenja i osigurati razočaranom ljubavniku naknadu za pretrpljenu bol. U početku ta veza pokazuje sva potrebna svojstva koja mogu garantirati sretan i skladan život. Partneri su spremni posvetiti svoje kapacitete uspjehu novoga saveza i možda čak doživljavaju i skriveno zadovoljstvo što su nadjačali drugog partnera.

No, postoji li zaista stvarno duševno prijateljstvo? Sreću li se ti ljubavnici u kući čistih duša? Ne, zbog toga što

U slomljenoj stvarnosti bogovi i junaci, muškarci i žene međusobno se bore. Na slici se grčki junak Tezej bori protiv svog ženskog suparnika, kraljice Amazonki.

istinska duša koja voli nema potrebu za takvom kompenzacijom jer izvire iz beskrajne vječne punine. Iz te punine proizlazi da Ljubav ništa ne traži. Ona ne treba ništa sebi privući jer sve joj već pripada. Ona ne govori: «To je moje», već kaže: «Dajem ti sve.» Istinska duša koja voli ne očekuje materijalnu ili idealističku kompenzaciju. Osoba koja svjesno ili nesvjesno učini svoje prijateljstvo i ljubav uvjetnima na tim prednostima, isključuje se iz zajednice duševnoga čovječanstva. Savez koji proizlazi iz svojevoljnosti pripada palom svijetu, sa svim posljedicama koje s tim idu, kao što su ljubomora partnera koji je ostao pozadi. Povrijeđeno srce odgovara gorčinom. Odjednom nastupa praznina. Javlja se tuga zbog gubitka ljubavi, a istovremeno možda i mržnja spram treće osobe, što sve troši čovjekovu životnost. Gubitak snaga stvara dojam odsječenosti od sve ljubavi. Je li ljubav razmjena postignuća i kompenzacija? Je li to ono za čim ljudi tako intenzivno čeznu? Radi li se tu o istinskoj Ljubavi?

LJUBAV SVE PODNOSI Izmišljotina u mašti o tome da je partner izvor sreće priječi čovjeka da iskusi istinsku ljubav. Kao rezultat, srce gladije za istinskim izvorom punine, za Duhom koji je Ljubav. Može li nam itko uskratiti Božju ljubav? Što je, dakle, ljubav?

«Ljubav je velikodušna, dobrostiva je; ne zavidi; ljubav se ne hvasta, ne nadima se, nije nepristojna, ne traži svoje, nije razdražljiva, ne pamti zlo; ne raduje se nepravdi, a raduje se istini; sve pokriva, sve vjeruje, svemu se nada, sve podnosi.» (1. poslanica Korinćanima 13: 4-7)

Kako čovjek može pronaći istinsku ljubav? Ili je ne možemo pronaći jer ona zapravo ne postoji? Jesmo li osuđeni da živimo u svom svijetu bez pravih prijatelja i prave radosti?

«Nema veće ljubavi za čovjeka nego kada može položiti svoj život za prijatelje.» Isusov je odgovor na to bolno pitanje. Znači li to da moramo umrijeti da bismo dokazali da zaista volimo? Umrijeti, da, ali ne tjelesno. Jastvo mora umrijeti. Kako obično

izgleda moj život? Svi dobro znamo u čemu uživamo i što nas potresa te što je za nas korisno, a što nije i prilagođavamo svoj život prema tome. Sve i svi koji su u skladu s tim principima su «dobrodošli». Sve i svi koji im se opiru bivaju ignorirani ili se protiv njih bori. Može li se čovjek ponašati drugačije? Ne moramo li u našem svakodnevnom životu prihvatiti posljedice koje on nosi sa sobom i nastaviti sa svojim željama? Postoji srednji put između ja-centralnosti i nezainteresiranosti. Možemo ga nazvati «razumom», sjedinjenjem između čistoga srca i ljudskog zdravog razuma. Svaki put kada uspijemo djelovati iz tog jedinstva glave i srca stavljamo možda mali korak na pravi put. Tada zanemarujemo svoj život, a naša djela proizlaze iz primjene istin-

skoga zakona. U prvom planu nije ono što naše ja misli da je korisno ili ugodno, već ono što služi situaciji ili slučaju. Položiti svoj život, «razapeti na križ» svojevolsku želju, najteži je zahtjev koji se ikada može postaviti pred nekog čovjeka. Postoji li i trenutak kada nešto ne želimo? Čak i kada želimo biti bez želja, vezani smo za tu želju. Ne možemo biti bez želja niti slobodni od žudnji. Naša duša čezne za istinskim životom, za ljubavlju, za komunikacijom s drugim dušama. Ta je želja žudnja duše za njenom istinskom domovinom.

U Govoru na gori čitamo: «Blaženi su oni koji su gladni Duha.» Kaže se blaženi su, a ne blaženi će postati. Blaženi smo čim žudimo za domovinom, za Duhom koji je ljubav. To je ljubav koja ispunjava direktno, koja ne pita

za postignuće ili kompenzaciju, već doziva onoga koji je poznaje: «Već danas ćeš biti sa mnom u raju.» Ta beskrajna žudnja, ta čežnja za spasom povezuje nas direktno s potpuno drugačijom stvarnošću, koju ne možemo pojmiti našom horizontalno usmjerenom sviješću. Potrebno je, dakle, da se ugodimo i usmjerimo na tu drugu stvarnost. Usmjerenost zračenje naše žudnje mora dospjeti u božanski svijet kako bi se za nas otvorilo Kraljevstvo nebesa i kako bismo mogli primiti sve što nam je uistinu potrebno. U istom tom trenutku blijede sve horizontalne želje. Tada smo «položili svoj život», sa svim što možemo vizualizirati, o čemu možemo fantazirati ili misliti. Želje i žudnje uzrokuju napetosti, ispunjavaju srce, stvaraju izmaglicu pred jasnom kon-

templacijom i sužavaju misao. Mirno i široko otvoreno srce koje dozvoljava svaku mogućnost koju možemo i ne možemo zamisliti, u stanju je u potpunoj usmjerenosti prema vječnim zakonima prepoznati u svakom trenutku znak ljubavi. Svaka uskrata ili ograničenje podrazumijeva uskratu u djelovanju i znak je stanja bez ljubavi. Istinska ljubav može se prikazati nekome i kao stanje bez ljubavi. Može se prikazati i kao tuga, i ganutost. Sve što je ja stvorilo mora propasti. To je ono što jastvo doživljava kao bol. Naše tvorevine bivaju uništene ne izvanjskom, već unutrašnjom zloćom. Ono što nije od Boga proizlazi iz zla, iz ljudskog egoizma. Nije potpuno, ni skladno, i ne može postojati. Božja ljubav lomi sve što nas vuče da potonemo dublje u zlo.